

Kontakty z Mediami
i Informacja

Sąd Unii Europejskiej
KOMUNIKAT PRASOWY nr 161/21

Luksemburg, 22 września 2021 r.

Wyrok w sprawach połączonych T-639/14 RENV, T-352/15 i T-740/17
DEI/Komisja

Sąd stwierdził nieważność decyzji, w których Komisja uznała, że orzeczenie sądu arbitrażowego ustalające domniemaną preferencyjną taryfę opłat za energię elektryczną nie wiązało się z przyznaniem korzyści producentowi aluminium Mytilinaios

Komisja była zobowiązana do starannego, wystarczającego i pełnego zbadania ewentualnego istnienia pomocy państwa poprzez dokonanie złożonych ocen ekonomicznych i technicznych

Dimosia Epicheirisi Ilektrismou AE („spółka DEI”), producent i dostawca energii elektrycznej z siedzibą w Atenach (Grecja), kontrolowany przez państwo greckie, oraz jej największy klient, Mytilinaios AE – Omilos Epicheiriseon, dawniej Alouminion tis Ellados VEAE, z siedzibą w Amarusion (Grecja) („spółka Mytilinaios”), toczą od dawna spór w przedmiocie taryfy opłat za dostawę energii elektrycznej mającej zastąpić taryfę preferencyjną, z której korzystała spółka Mytilinaios i która wynikała z umowy podpisanej w 1960 r., lecz wygasłej w 2006 r.

W ramach klauzuli arbitrażowej podpisanej w dniu 16 listopada 2011 r. obie strony postanowiły powierzyć rozstrzygnięcie sporu Rythmistiki Archi Energeias (greckiemu organowi regulacyjnemu ds. energii, Grecja, „RAE”), przy którym zgodnie z prawem greckim został ustanowiony stały arbitraż („sąd arbitrażowy”).

Orzeczeniem z dnia 31 października 2013 r. („orzeczenie sądu arbitrażowego”) sąd arbitrażowy ustalił taryfę opłat za energię mającą zastosowanie do spółki Mytilinaios („sporna taryfa”). Skarga wniesiona przez spółkę DEI na to orzeczenie sądu arbitrażowego została oddalona przez Efeteio Athinon (sąd apelacyjny w Atenach, Grecja).

W tym kontekście spółka DEI złożyła do Komisji dwie skargi, twierdząc, że najpierw RAE, a następnie sąd arbitrażowy, przyznały spółce Mytilinaios bezprawnie pomoc państwa w zakresie, w jakim sporna taryfa zobowiązywała ją do dostarczania tej ostatniej energii elektrycznej po cenie niższej od jej kosztów, a zatem po cenie niższej od ceny rynkowej. Pismem z dnia 12 czerwca 2014 r., podpisanym przez kierownika wydziału Dyrekcji Generalnej (DG) ds. Konkurencji („sporne pismo”), Komisja poinformowała spółkę DEI o umorzeniu postępowania w sprawie jej skarg do Komisji. Zdaniem Komisji sporna taryfa nie stanowiła pomocy państwa, ponieważ nie zostały spełnione kryteria możliwości przypisania danego środka państwu oraz korzyści, wobec czego nie było potrzeby wszczęcia formalnego postępowania wyjaśniającego, o którym mowa w art. 108 ust. 2 TFUE.

W następstwie tego pisma spółka DEI wniosła do Sądu skargę zarejestrowaną pod numerem T-639/14, mającą na celu stwierdzenie nieważności zawartej w nim decyzji o umorzeniu postępowania.

W toku tego postępowania, decyzją z dnia 25 marca 2015 r.¹ („pierwsza zaskarżona decyzja”), Komisja cofnęła i zastąpiła sporne pismo. W decyzji tej Komisja stwierdziła, że orzeczenie sądu arbitrażowego nie implikowało przyznania spółce Mytilinaios pomocy państwa, zasadniczo z tego

¹ Decyzja C(2015) 1942 final z dnia 25 marca 2015 r. [sprawa SA.38101 (2015/NN) (ex 2013/CP) – Grecja – Domniemana pomoc państwa w postaci taryf opłat za energię elektryczną niższych od kosztów przyznana spółce Alouminion SA w następstwie orzeczenia sądu arbitrażowego].

względu, że dobrowolne poddanie przez spółkę DEI ich sporu rozstrzygnięciu w ramach arbitrażu odpowiadało zachowaniu rozważnego inwestora działającego w warunkach gospodarki rynkowej, a zatem nie wiązało się z przyznaniem korzyści.

Następnie spółka DEI wniosła do Sądu skargę zarejestrowaną pod numerem T-352/15, mającą na celu stwierdzenie nieważności pierwszej zaskarżonej decyzji.

Postanowieniem z dnia 9 lutego 2016 r., Sąd umorzył postępowanie w przedmiocie skargi w sprawie T-639/14. Trybunał, do którego wniesiono odwołanie², uchylił jednak to postanowienie i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi, w którym została ona zarejestrowana pod numerem T-639/14 RENV.

W dniu 14 sierpnia 2017 r. Komisja przyjęła drugą decyzję („druga zaskarżona decyzja”)³, uchylającą i zastępującą zarówno sporne pismo, jak i pierwszą zaskarżoną decyzję. Opierając się na uzasadnieniu identycznym z uzasadnieniem przedstawionym w pierwszej zaskarżonej decyzji, ta druga decyzja potwierdziła, że orzeczenie sądu arbitrażowego nie wiązało się z przyznaniem pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE.

Spółka DEI ponownie wniosła do Sądu skargę o stwierdzenie nieważności tej drugiej decyzji, zarejestrowaną pod numerem T-740/17.

Po połączeniu trzech zawisłych przed nią spraw, trzecia izba Sądu w składzie powiększonym uwzględniła trzy skargi wniesione przez spółkę DEI i stwierdziła nieważność zarówno spornego pisma, jak i pierwszej i drugiej zaskarżonej decyzji („zaskarżone akty”). W wyroku Sąd przedstawił wyjaśnienia dotyczące zakwalifikowania składającego skargę do Komisji jako „zainteresowanej strony” posiadającej legitymację procesową do zaskarżenia decyzji Komisji o niewnoszeniu, na podstawie prawa w zakresie pomocy państwa, zastrzeżeń wobec środka państwowego. W odniesieniu do istoty sprawy, w wyroku wyjaśniono ponadto zakres ciężącego na Komisji obowiązku zbadania, czy sąd arbitrażowy posiadający prerogatywy porównywalne z prerogatywami państwowego sądu powszechnego przyznał korzyść w rozumieniu prawa w zakresie pomocy państwa, ustalając taryfę opłat za dostawę energii elektrycznej, która nie odpowiadała w danym przypadku cenie rynkowej.

Ocena Sądu

Odnosnie do dopuszczalności skargi w sprawie T-740/17, zbadanej w pierwszej kolejności, Sąd wskazał, że druga zaskarżona decyzja wywiera wiążące skutki prawne względem spółki DEI. Zgodnie bowiem z utrwalonym orzecznictwem Trybunału decyzja stwierdzająca, że pomoc nie występuje, w której Komisja zamyka wstępny etap badania, wywołuje wiążące skutki prawne również względem zainteresowanej strony. W tym względzie Sąd dodał, że spółka DEI, w zakresie, w jakim podnosi, że sporna taryfa stanowi pomoc zakazaną w myśl art. 107 ust. 1 TFUE, która narusza jej interesy gospodarcze, posiada status „zainteresowanej strony” w rozumieniu art. 108 ust. 2 TFUE i art. 1 lit. h) rozporządzenia ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 108 TFUE⁴, której zaskarżone akty umarzające postępowania w sprawie jej skarg do Komisji zamykają drogę do przedstawienia uwag w ramach formalnego postępowania wyjaśniającego.

A zatem w zakresie, w jakim skarga wniesiona przez spółkę DEI zmierza do ochrony jej gwarancji proceduralnych, z których korzystałaby ona jako zainteresowana strona w przypadku wszczęcia formalnego postępowania wyjaśniającego na podstawie art. 108 ust. 2 TFUE, jest ona dopuszczalna. W tym względzie Sąd wyjaśnił, że zarzuty nieważności podniesione przez spółkę

² Wyrok z dnia 31 maja 2017 r., *DEI/Komisja* ([C-228/16 P](#)).

³ Decyzja C(2017) 5622 final z dnia 14 sierpnia 2017 r. [sprawa SA.38101 (2015/NN) (ex 2013/CP) – Grecja – Domniemana pomoc państwa w postaci taryf opłat za energię elektryczną niższych od kosztów przyznana spółce Alouminion SA w następstwie orzeczenia sądu arbitrażowego].

⁴ Rozporządzenie Rady (UE) 2015/1589 z dnia 13 lipca 2015 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania art. 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz.U. 2015, L 248, s. 9).

DEI miały bowiem na celu wskazanie istnienia wątpliwości⁵ lub poważnych trudności, które powinny być skłonić Komisję do wszczęcia formalnego postępowania wyjaśniającego.

W odniesieniu do kwestii materialnoprawnej, czy Komisja powinna była napotkać wątpliwości lub poważne trudności przy ocenie skarg złożonych przez spółkę DEI do Komisji, Sąd oddalił argument Komisji, zgodnie z którym rozważny inwestor prywatny znajdujący się w sytuacji spółki DEI wybrałby arbitraż i zgodziłby się na ustalenie obowiązującej taryfy przez sąd arbitrażowy złożony z biegłych, których zakres uznania jest ograniczony parametrami porównywalnymi z tymi, które są zawarte w klauzuli arbitrażowej, w związku z czym ustalenie spornej taryfy przez sąd arbitrażowy nie mogło skutkować przyznaniem korzyści spółce Mytilinaios.

W tym względzie Sąd potwierdził, że sąd arbitrażowy, orzekający na podstawie przewidzianego w ustawie postępowania arbitrażowego i ustalający prawnie wiążącym orzeczeniem taryfę opłat za energię elektryczną, należy uznać za organ wykonujący uprawnienia wchodzące w zakres prerogatyw władzy publicznej – biorąc pod uwagę jego charakter, kontekst, w jaki wpisuje się jego działalność, jego cel, a także przepisy, którym podlega i zgodnie z którymi jego orzeczenia podlegają zaskarżeniu do sądów państwowych, posiadają powagę rzeczy osądzonej oraz status tytułu wykonawczego. W związku z tym sąd arbitrażowy może być traktowany jak państwowy sąd powszechny.

Jednakże, mając na uwadze podział uprawnień pomiędzy sądy krajowe i Komisję w dziedzinie kontroli pomocy państwa, sądy krajowe mogą same nie wywiązywać się z obowiązków ciążących na nich na podstawie art. 107 ust. 1 i art. 108 ust. 3 TFUE i w ten sposób umożliwiać lub utrzymywać przyznanie pomocy bezprawnie bądź też stać się instrumentem służącym temu celowi, przy czym uprawnienia kontrolne w tym zakresie przysługują Komisji.

A zatem, aby móc wykluczyć wszelkie wątpliwości lub poważne trudności w kwestii, czy sporna taryfa określona w orzeczeniu sądu arbitrażowego wiązała się z przyznaniem korzyści w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE, Komisja była zobowiązana do przeprowadzenia kontroli, czy niezgłoszony środek państwowy, taki jak ta taryfa, zakwestionowany jednak przez składającego skargę do Komisji, spełniał kryteria pojęcia pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE, w tym kryterium korzyści. Kontrola ta wymagała przeprowadzenia złożonych ocen ekonomicznych, dotyczących w szczególności zgodności wspomnianej taryfy z normalnymi warunkami rynkowymi.

Tymczasem Komisja, ograniczając swoją analizę do kwestii, czy prywatny podmiot gospodarczy poddałby się arbitrażowi zaakceptowanemu przez spółkę DEI, delegowała te złożone oceny na greckie organy, naruszając przy tym spoczywający na niej obowiązek kontroli. Ponadto, biorąc pod uwagę informacje przedstawione przez spółkę DEI w toku postępowania administracyjnego, Komisja powinna była przeprowadzić własną analizę zagadnienia, czy zastosowana przez sąd arbitrażowy metoda ustalania kosztów spółki DEI była właściwa i wystarczająco wiarygodna, aby posłużyć do ustalenia, że sporna taryfa była zgodna z normalnymi warunkami rynkowymi.

Ponieważ Komisja nie spełniła w drugiej zaskarżonej decyzji ciążących na niej wymogów w zakresie kontroli, Sąd stwierdził, że powinna była ona napotkać poważne trudności lub mieć wątpliwości wymagające wszczęcia formalnego postępowania wyjaśniającego. Sąd uwzględnił zatem skargę w sprawie T-740/17 i stwierdził nieważność drugiej zaskarżonej decyzji.

Wobec tego, że druga zaskarżona decyzja została w ten sposób uznana za nieważną, nie mogła ona uchylić i zastąpić ani pierwszej zaskarżonej decyzji, ani spornego pisma. W związku z tym skarga o stwierdzenie nieważności pierwszej zaskarżonej decyzji zachowuje swój przedmiot.

Ze względu na prawie identyczną treść pierwszej i drugiej zaskarżonej decyzji Sąd, z tych samych względów, uwzględnił skargę w sprawie T-352/15 i stwierdził nieważność pierwszej zaskarżonej decyzji. Ponieważ decyzja ta nie mogła uchylić i zastąpić spornego pisma, sprawa T-639/14 RENV również zachowuje swój przedmiot.

⁵ W rozumieniu art. 4 ust 3 i 4 rozporządzenia ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 108 TFUE.

Uznawszy skargę w tej ostatniej sprawie za dopuszczalną, Sąd stwierdził, że sporne pismo, które – umarżając odnośne postępowania – stanowi ostateczne stanowisko służb Komisji w przedmiocie skarg złożonych przez spółkę DEI do Komisji, jest obarczone błędem formalnym w zakresie, w jakim powinno być zostać przyjęte przez Komisję działającą jako organ kolegialny, a nie przez kierownika wydziału DG ds. Konkurencji, co było powodem, dla którego Komisja sama uchylła i zastąpiła to pismo. Sąd potwierdził ponadto, że Komisja powinna była mieć poważne trudności lub wątpliwości co do istnienia pomocy państwa lub że co najmniej nie była uprawniona do wykluczenia takich wątpliwości na tej podstawie, że orzeczenia sądu arbitrażowego nie można przypisać państwu greckiemu. Przypominając, że ze względu na swój charakter i skutki prawne orzeczenie sądu arbitrażowego jest w istocie porównywalne z wyrokami greckich sądów powszechnych, w związku z czym należy uznać je za akt władzy publicznej, Sąd podkreślił, że spółka DEI wykazała w sposób wymagany prawem tę możliwość przypisania danego środka państwu.

Ponieważ Sąd uwzględnił trzecią skargę, stwierdził on również nieważność spornego pisma.

UWAGA: Odwołanie od orzeczenia Sądu, ograniczone do kwestii prawnych, może zostać wniesione do Trybunału w terminie dwóch miesięcy i dziesięciu dni od dnia zawiadomienia o tym orzeczeniu.

UWAGA: Celem skargi o stwierdzenie nieważności jest doprowadzenie do uznania za nieważne aktów instytucji Unii, które są sprzeczne z prawem Unii. Państwa członkowskie, instytucje wspólnotowe oraz jednostki mogą, pod pewnymi warunkami, wnieść skargę o stwierdzenie nieważności do Trybunału Sprawiedliwości lub Sądu. Jeżeli skarga jest zasadna, stwierdza się nieważność aktu. Instytucja, której to dotyczy, powinna zaradzić ewentualnej próżni prawnej spowodowanej nieważnością tego aktu.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Sądu.

[Pełny tekst](#) wyroku jest publikowany na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia.

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793